

Debatt om Ukraina-kriget i *Internationalen*

Innehåll

Introduktion	1
Jan Czajkowski: Allt stöd till Ukraina!	2
Anders Nordström: Stöd Ukraina på dess egna villkor!	3
Peter Widén: ”Solidaritet med det ukrainska folket – inte med statsapparaten”	4
Jan Czajkowski: ”Dags att vakna upp!”	7
Peter Widén: Min fiendes fiende är inte min vän!	9
Jan Czajkowski: Två frågor till SP om Ukraina.....	10
Håkan Blomqvist: Slutreplik i Ukrainadebatten: ”Vi kan stödja kampen mot Putins krig på andra sätt än genom vapen”	12
Jan Czajkowski: Om Socialistisk Politik westsplaining	14
Bilaga: Socialistisk Politik och Ukraina – än en gång	18
Lästips	20

Introduktion

Den 24 februari i år gick Ryssland till massivt angrepp på Ukraina. Amerikanska källor hade varnat för detta i flera veckor, men få tog det på allvar, så de flesta togs på sängen.

Därför utbröt allmän förvirring, även i vänstern.¹ Eftersom man inte förutsett detta, så hade man heller inte tänkt igenom och diskuterat problematiken. Inte heller hade man närmare studerat de politiska strömningarna i Ryssland (särskilt de kring Putin), för att förstå vilka tankegångar som där florerade. Inte heller hade man försökt göra en grundlig analys av Ukraina – man levde i stort sett kvar i en förenklad bild av den värld som tog form 2014 och hade inte klart för sig hur Ukraina hade förändrats sedan dess.²

Därför uppkom omedelbart motsättningar mellan och i de olika vänsterorganisationerna. Socialistisk Politik var inget undantag och snart kom dessa meningsskiljaktigheter att leta sig in i veckotidningen *Internationalens* spalter. De skribenter som främst var i elden var Jan Czajkowski och Peter Widén, men även Anders Nordström och på slutet Håkan Blomqvist deltog.

Vi har här samlat den debatten. Förutom artiklarna i *Internationalen* har vi också tagit med Jan Czajkowskis avslutande inlägg som publicerades på SP:s Facebook-sida.

21/5 2023 kompletterat med refuserat inlägg av Anders Nordström

Noter och lästips tillfogade av undertecknad.

Martin F

---

¹ För ett extremt exempel på detta, se [I fablernas värld med åtföljande skeppsbrott](#).

² En del organisationer verkar fortfarande inte ha vaknat till och uppdaterat sina gamla analyser och ståndpunkter. Det gäller tyvärr även en del av inläggen i den här redovisade debatten.

Jan Czajkowski: Allt stöd till Ukraina!

Internationalen nr 10/2022 (11 mars)

Internationalens och Socialistisk Politik's ställningstagande till Ukrainas försvarskamp mot Ryssland är en sorglig historia. Det skriver Jan Czajkowski, i ett inlägg som ifrågasätter linjen i Ukrainakriget i förra veckans tidning.

I centrum för omslaget till förra veckans tidning står parollen FRED. Man beklagar att Vänsterpartiet ändrat ståndpunkt till att nu stödja vapenexport till Ukraina. Arash Gelichkan går bestämt emot allt vapenstöd till Ukraina över huvud taget: ”Vi bör aldrig stödja att arbetare tvingas vända vapnen mot varandra till försvar av inhemska eliters och imperialistiska stormakters intressen”.³

[SP:s styrelse förklarar](#): ”Vi fördömer Putinregimens invasion av Ukraina. Men svaret kan inte vara militär upptrappning som riskerar att sprida kriget. (...) Såväl Putinregimen som NATO och USA har ansvar i det som sker, båda sidor har hetsat till krig som återigen visar på nationalismens blodiga återvändsgränd.”

Radikalpacifism?

SP har tydligen hittat en egen nisch, nu när alla riksdagspartier vill stödja Ukraina – det är numera en radikalpacifistisk inställning som gäller. För hur ska Ukraina ha en chans att försvara sin självständighet utan tillgång till vapen? Hur kan Sveriges 5000 pansarskott, som regeringen lovat att skicka för att bidra till att stoppa ryska stridsvagnar, innebära en upp-trappning?

Att i allmänhet orda om vapenstillestånd, förhandlingar och fred utan att tydligt rikta kraven mot den angripande parten är indirekt att uppmana till ukrainsk kapitulation. Att tala om ”nationalismens blodiga återvändsgränd” och därmed likställa Ukrainas hjältemodiga kamp för att bevara sin självständighet med Putins imperialistiska stormaktsdrömmar, det är inget annat än ett svek mot det ukrainska folket.

Att även Ukraina styrs av en korrupt härskande klass, och att det finns starka högnationalistiska krafter i landet, är inget skäl till att avstå från att tydligt välja sida. Det är bara det ukrainska folket som själva på sikt kan göra upp räkningen med sina egna förtryckare. Ukraina har inget som helst intresse av ett krig mot Ryssland.

Vietnamkriget

Den som minns Vietnamkriget kommer kanske ihåg den diskussion som fördes i Sverige kring 1970. Från fredsrörelsen och socialdemokratin förde man fram parollen ”Fred i Vietnam”. Denna inställning kritiserades med rätta av den radikaliserade Vietnamrörelsen och vänstern för att inte göra skillnad mellan angripare och angripen, mellan den imperialistiska stormakten USA och dess offer. Man kan nog utan att överdriva säga att det var det senare perspektivet som segrade.

Det gick så långt att till och med de tre borgerliga partierna i dåtidens riksdag ställde sig bakom ett upprop mot USA:s bombningar av Vietnam. Mot slutet av kriget stod 80 procent av det svenska folket bakom parollen ”USA ut ur Indokina”.

Men 50 år senare verkar SP inte ha lärt av historien. SP:s styrelses uttalande säger visserligen ”Nej till rysk ockupation av Ukraina”, även om man alltså avvisar allt militärt stöd till den ukrainska kampen. Men två av fyra paroller i styrelsens uttalande handlar om motstånd mot

³ Se artikeln ”Kriget ett lackmustest för vänstern” i [Vänsterpress om Ukraina-krisen i början av mars 2022](#)

NATO. Det är kanske ett sätt att poängtera vad som verkligen är viktigt för SP. Men indirekt framstår det som en relativisering av Rysslands imperialistiska krig.

SP skjuter sig självt i foten

Jag tror att SP skjuter sig självt i foten. Som man kunde vänta har Putins angreppskrig fått opinionsstödet för NATO-medlemskap att öka dramatiskt i både Sverige och Finland. Många vanliga människor fruktar nu att Putin ska vända blickarna mot nya saftiga beten om han skulle lyckas med att återkolonisera Ukraina.

Det finns goda argument till varför ett medlemskap i NATO måste bekämpas. Men att i allmänna ordalag likställa Rysslands ansvar för kriget i Ukraina med NATO:s kommer inte att övertyga någon. Snarare är det väl uppenbart att Ukraina när det kommer till kritan står ensamt mot Ryssland.

NATO

Trots västmakternas omfattande ekonomiska sanktioner vill USA och NATO till varje pris undvika en direkt militär konfrontation med Ryssland. Medan å andra sidan Putin inte backar för att trappa upp kärnvapenhotet och att militärt attackera Ukrainas kärnkraftverk, med de oöverskådliga konsekvenser det kan komma att få.

Sannolikt är det enda som kan vända den NATO-positiva trenden i opinionen ett totalt nederlag för den ryska invasionen, att i praktiken visa att den ryska björnen egentligen är en koloss på lerfötter. Indirekt kämpar därmed det ukrainska folket även för oss.

Orealistiskt? Inte alls. Vietnam lyckades besegra världens starkaste militära makt. Så småningom gjorde den amerikanska antikrigsopinionen att USA tvingades ge upp.

Det kan hända igen – med Rysslands krig mot Ukraina.

Anders Nordström: Stöd Ukraina på dess egna villkor!

Internationalen nr 10/2022 (11 mars)

Det är en ihålig solidaritet med Ukraina som *Internationalens* ledare i nummer 9/22 står för. Den svenska vänstern uppmanas motarbeta det vapenstöd som står högst på listan över vad motståndet mot Putin efterfrågar. Det är ett verklighetsfrånvänt förhållningssätt, menar Anders Nordström.

Vi har alla sett dem passera förbi på TV-skärmen. Den grånade farbrorn som gått med i hemvärnet, fått ett Kalashnikov och gräver skyttegravar, kvinnorna som i en källare tillverkar molotovcocktails, ynglingen som studerat utomlands men lämnat föreläsningarna för att återvända och ansluta sig till armén. Men det enda *Internationalens* ledarskribent i nr 9/22 har att säga till dessa ukrainare är tydligen något i stil med: ”Så hemskt att ni angräps, men det ska ni veta att vi protesterar! Men vapen, nja det vill vi nog inte att ni ska få. Det skulle bara förvärra krisen”.

I opinionstexten på sidan 3 i samma nummer skriver Arash Gelichkan att ”vi bör aldrig stödja att arbetare tvingas vända vapnen mot varandra”. Tvingas? Som om detta var en 2.0-version av 1914. Arash verkar ha missat de tusentals och åter tusentals frivilliga som köar framför ukrainska arméns rekryteringscenter.

I ett annat internationellt läge med andra styrkeförhållanden hade det kanske funnits andra vägar än vapnens. Men kriget mot Ukraina avgörs inom veckor, kanske månader. Och hur tragiskt det än är så finns inget annat sätt att förhindra en seger för Putin än att döda ryska soldater. Det vet miljoner ukrainare. Det vet den breda svenska folkmajoritet som stöder

regeringens vapenhjälp till Ukraina. Och jag tror att Internationalens ledarskribent innerst inne vet det också.

Internationalens nej till vapenstöd till Ukraina är en sorts naturlig slutpunkt på en lång tids, i mitt tycke, snedvriden bevakning. Tidigt i höstas publicerades en ledare som påstod att Joe Biden ”bär ansvaret” för den annalkande krisen. Sedan har gång efter annan EU och USA angripits för att ”hetsa” när de påtalat Rysslands planer på en fullskalig invasion. Bara en vecka innan angreppet hävdas i en ledare att de som säger att kriget kommer ”sprider panik” och följer ”husbondens röst i Washington”.

Idag har vi facit. Den underrättelseinformation som västmakterna delade har visat sig vara korrekt, liksom motivet att visa världen vad Putin höll på med för att därmed försvåra de ryska provokationer som skulle motivera ett angrepp.

Så faktum är med andra ord att Internationalen vecka efter vecka spridit just de påståenden om ett krigshetsande väst som Ryssland underblåst för att dölja de egna krigsförberedelserna.

Vi som står fast vid arbetarrörelsens historiska ståndpunkt att ett land som utsätts för militär aggression har all rätt att försvara sig gläds åt den svenska regeringens vapenstöd till Ukraina. Och välkomnar Vänsterpartiets uppslutning. Detta är inte ”vapenexport”, det är inte vapen som säljs för pengar. Det är vapen som tas ur de svenska armélagren för att skänkas bort i solidaritet med ett kämpande folk.

Men vad gör Internationalen och SP när den första förvirringen lagt sig? Barrikaderar sig i sin radikalpacifistiska bubbla för att, som en av tidningens krönikörer skrev, ”prata om fred”? Eller tänker om och stödjer de kämpande ukrainarna på deras egna villkor?

[I en artikel med rubriken ”Försvaret av Internationalens Putins utrikespolitik”, publicerad i *Internationalen* nr 28 2021] kritiserade AN *Internationalens* Ryssland-linje redan innan invasionen.]

Peter Widén: ”Solidaritet med det ukrainska folket – inte med statsapparaten”

Internationalen nr 11/2022 (17 mars)

Peter Widén som sitter i Socialistisk Politik styrelse svarar här på två inlägg som publicerades i *Internationalen* nr 10/2022, där Internationalens och Socialistisk Politik ställningstagande i frågan om Ukrainakriget kritiserades.

Jan Czajkowski (JC) och Anders Nordström anklagar i varsin artikel i *Internationalen* nr 10/2022 Socialistisk Politik och *Internationalen* för att ”Svika det ukrainska folket” och för att inte ”Stödja Ukrainas folk på dess egna villkor”.

Så låt oss därför lugnt och systematiskt titta på några av problematikens delar. 1: Hur ser vi på Putinregimen och 2: på Putins krig? 3: Hur ser vi på NATO, USA och dess roll i konflikten? 4: Hur ser vi på den ukrainska regimen? 5: Hur ser vi på leveransen av svenska pansarskott? 6: Hur ser vi på internationalistiska socialisters uppgifter och plikter i denna hemska situation?

1. Putin kom till makten som Jeltsins kronprins. Jeltsin och Putin säkrade utplundringen av den före detta sovjetstaten. I en gigantisk privatisering uppstod den ryska oligark- kapitalismen. Jeltsin lät till och med 1993 beskjuta parlamentet i en våldsaktion som kostade hundratal liv. Detta eftersom alla i parlamentet inte godkände utplundringen. Svenska borgerliga politiker stödde Jeltsin. Svenska ekonomer som professor Anders Åslund var viktiga strateger bakom denna utplundring och skapandet av oligarkväldet. Vår organisation SP har från första

stund varit svurna motståndare till Putin och oligark-kapitalismen i Ryssland. Vi har stött all demokratisk opposition och framför allt socialister som Vänsterfronten. Svensk borgerlighet däremot stödde privatiseringarna som ledde till roffar-kapitalismen.

2. Förvisso har Ryssland pressats av NATO:s expansion. Trots löfte om motsatsen har de före detta Warszawapaktstaterna inlemmats i NATO. Men det krig som nu påbörjats är Putins beslut och det vidriga sätt som det förs på är han ansvarig för.

3. Vi har i dessa dagar anklagats för att vilja tona ner Putins ansvar för kriget genom att också peka på NATO:s roll. Som vi skrev ovan är det Putin som är ansvarig för det konkreta krigsutbrottet nu. Anklagelserna är alltså falska. Men vi vägrar att se det nyttiga i att avstå från att analysera vilka motsättningar som lett fram till nuet. Vi hävdar att det varit USA:s och NATO:s målsättning att försvaga Ryssland bland annat genom att etablera sina styrkor så nära Ryssland som möjligt. NATO har varit fullständigt ointresserat av samtal med den ryska regimen om att inte expandera ytterligare.

Vi har också mötts av det häpnadsväckande påståendet att NATO ”inte vill ha krig”. Det kan så vara att NATO i det här läget inte just nu vill ha ett krig med Ryssland. Man vill nå sina mål att skjuta fram sina positioner utan att ett krig bryter ut. I andra lägen väljer NATO och dess medlemmar krig. Vi kan inte ta upp hela listan här, den är för lång. JC nämner själv Indokina där USA och dess allierade i bombningar och massakrer orsakade miljoner människors död. Som gammal Centralamerika-aktivist känner JC väl till den av Reaganregimen finansierade terrorn som bara i Nicaragua tog 20 000 liv. Det finns inte en enda extremhögerregim eller högerkupp i Latinamerika som inte haft USA:s stöd. Under 2000-talet har vi haft Irak, Afghanistan, Libyen. USA är ett genommilitariserat samhälle. Natoländernas totala militärbudget ligger på 1 096 miljarder dollar. Av NATO:s utgifter står USA för 766 miljarder dollar. Rysslands militärbudget ligger på 67 miljarder.

4. Den ukrainska regimen presenteras som en demokrati som nu anfalls av en diktatur. Sanningen är att de ryska och ukrainska samhällena uppvisar stora likheter. Liksom i Ryssland ledde sovjetstatens upplösning till plundringsprivatiseringar i Ukraina. Snabbt hade ett nät av oligarker tagit form. 2008 motsvarade de 50 rikaste oligarkernas förmögenheter 85 procent av bruttonationalprodukten. Idag har siffran sjunkit. De 100 rikaste har förmögenheter som motsvarar 27 procent av BNP.

Den förre presidenten Porosjenko (kapitalist inom chokladindustrin) har en förmögenhet motsvarande 15 miljarder kronor. Han har en tid varit utomlands för att undvika ett korrupsionsåtal.

Extremhögergrupper av närmast nazistisk karaktär har en lång historia i Ukraina. I och med Maidankuppen 2014 stärktes dom och hade ett tag till och med ministerposter. Dom har namn som Svoboda, Högra Sektorn och SNF (SocialNationella Församlingen).⁴

Den militära enhet som blivit mest känd är den så kallade Azov-bataljonen. (Det finns fler.) Den fick stöd från olika oligarker och spelade stor roll i attackerna mot de rysktalande enklaverna. Ledande medlemmar i nazistiska SNF är också ledande inom Azovbataljonen. 2018 genomförde deras gatupatruller attacker mot romer och HBTQ-aktivister. Ett av de mest uppmärksammade illdåden utfört av extremhögerens var när Fackföreningarna Hus i Odessa brändes ner och 42 människor brändes inne eller slogs ihjäl när de flydde lågorna.⁵

⁴ Vid parlamentsvalen 2019 fick Svoboda i allians med Högra sektorn, SNF m fl endast 2,15% av rösterna – se https://en.wikipedia.org/wiki/2019_Ukrainian_parliamentary_election . Inte särdeles imponerande således – *Red*

⁵ OBS: Detta ägde rum i februari 2014 – *Red*

2015 beslutade USA att dess instruktörer (Ja, USA hade redan då militär närvaro) inte längre fick träna bataljonen, detta på grund av bataljonens koppling till nazism. Detta förbud hävdes 2016 på initiativ av Pentagon.

Facebook klassade 2019 Azov i samma kategori som Ku Klux Klan och Islamska Staten. Dom togs bort från Facebook och användare som prisade bataljonen kastades också ut. Allt detta ändrades den 24 februari i år. Nu är Azov-bataljonen åter inne i Facebook-värmen.⁶

I en FN-rapport 2016 anklagas Azov-bataljonen för brott mot mänskliga rättigheter. Det handlar om tortyr och våldtäkter på fångar i Donbasregionen.

Under perioden efter Maidan utsattes vänsterorganisationer för attacker. Lokaler vandaliserades. Kommunistpartiet förbjöds liksom kommunistiska symboler. Azovbataljonen togs in i själva statsapparaten som en del av Nationalgardet 2014. Oligarken Petro Poroshenko som vid den tiden var Ukrainas president berömde Azovbataljonen som ”våra bästa krigare – vår bästa frivilligorganisation”. Medlemmarna får lön på motsvarande runt 1 400 kronor i månaden.

Den ukrainska staten och den ryska staten har haft åtta år på sig att lösa motsättningarna mellan de rysktalande och de ukrainsktalande på ett demokratiskt sätt. Inget oöverstigligt. Ingen av dem har tagit de nödvändiga stegen.

Varför är vi tvungna att uppehålla oss så här mycket vid den ukrainska högerextremismen och oligarkväldet? Därför att väldigt få media delger denna del av sanningen.

Men vi måste också poängtera att Putin när han talar om ”denazifiering av Ukraina” bara använder det som en ursäkt för sitt anfallskrig. Han är själv allierad med likadana fascistoida högergrupper och legosoldatskommandon. Till exempel den ökända Wagner-gruppen.

5. Så till frågan om pansarskotten. För att verkligen förstå vad det handlar om tycker jag faktiskt att det kan vara nyttigt att återvända till en intervju från SR:s ”Godmorgon Världen” den 24 oktober 2010.

Frågeställningen löd: Vad är det egentligen det viktigaste syftet med Sveriges närvaro i Afghanistan? Gunnar Åselius, professor i militärhistoria vid Försvarshögskolan, argumenterade för att syftet var detsamma som vid tidigare svenska insatser. Åselius sa bland annat att:

”Även om det är värdefullt och viktigt att man kan bidra till ett bättre liv för människorna i Afghanistan så är det kanske inte ett syfte som man är beredd att offra svenska liv för. Det som för Sverige är viktigt med sin närvaro där är att den skapar en sorts inflytande för Sverige i världen. Den skapar en bild av Sverige som en pålitlig samarbetspartner, som en del i det som kan beskrivas som en sorts global västlig allians och det är det som är viktigt för Sverige. De här soldaterna är i Afghanistan för Sveriges skull, inte så mycket för Afghanistans skull. Att det är så vet alla här i huset.”

Det är naturligtvis så som professor Åselius säger även i fallet med pansarskotten. Dom skickas för att markera vår uppslutning i den USA ledda alliansen av NATO-medlemmar och hangarounds.

Hur stor är sannolikheten att de hamnar i händerna på Azov-bataljonen eller andra liknande miliser? Inte så liten faktiskt. Har Magdalena Andersson ställt frågor om några garantier för var de hamnar? Antagligen inte. Frågan är om hon ens känner till Azov-bataljonen.

---

⁶ *Kommentar:* Kan det inte bero på att Facebook insett att den gamla etiketten inte är korrekt längre? Att högerextremister och även nazister hade stort inflytande i Azov-bataljonen 2014 är belagt, men är det fortfarande sant? För en historik över organisationens utveckling som menar att den ändrats mycket sedan dess, se [Brunsmetningen av Azov passar Kremles syften](#) – Red

Självklart är vi för att människor som attackeras av en invaderande krigsmaskin ska ha rätt att försvara sig. Men vi är inte beredda att spela med i det spel som professor Åselius beskrev i citatet ovan. Vi är inte heller för att skicka vapen till en borgerlig stat som olagligförklarat vänsterorganisationer och har rent fascistiska bataljoner inkorporerade i sin krigsmakt. Enheter som med inte ringa sannolikhet kommer att ta del av de svenska pansarskotten för framtida användning enligt deras egna prioriteringar. Man kan naturligtvis önskedrömma. Men sanningen är att möjligheten för oss inom vänstern att idag skicka vapen som inte hamnar i den borgerliga statens kontroll, eller ännu värre, är obefintlig. Vi måste koncentrera oss på det vi faktiskt kan göra.

6. Vår solidaritet gäller det ukrainska folket, inte den oligark-dominerade statsapparaten.

Vår solidaritet gäller också det ryska folket, de som nu trots allt hårdare förtryck törs protestera mot Putins krig och diktatur och framför allt de som ställer sej uppgiften att bygga en socialistisk arbetarrörelse. Det är här vi socialister i Sverige måste sätta in våra begränsade resurser. Mot den våg av rustnings-propaganda och högnationalism som sköljer över oss måste vi räcka ut våra händer över gränserna och ta alla chanser att knyta vänskapsband med likasinnade. Endast så kan vår planet räddas från krig, fattig dom och klimatkatastrof.

Jan Czajkowski: "Dags att vakna upp!"

Internationalen nr 12/2022 (24 mars)

I Peter Widéns (PW) svar i *Internationalen* nr 11/2022 till debattinläggen från Anders Nordström och mig om Ukraina upprepar han en idé som blivit en återkommande refräng i *Internationalen*: "Förvisso har Ryssland pressats av NATO:s expansion. Trots löfte om motsatsen har de före detta Warszawapaktsstaterna inlemmats i NATO". PW tror att det är "NATO:s målsättning att försvaga Ryssland bland annat genom att etablera sina styrkor så nära Ryssland som möjligt".

Var är de konkreta bevisen på att denna press ökat så till den milda grad att Ryssland väljer att starta ett erövringskrig mot Ukraina?

Det är dags att vakna upp! Sovjetunionen föll för trettio år sedan. Det är nästan 20 år sedan NATO släppte in de östeuropeiska länderna från det tidigare sovjetblocket. Inte därför att NATO tvingade in dem, utan för att det fanns ett brett folkligt stöd i dessa länder för att söka skydd under NATO:s paraply, därför att man vis av erfarenheten fruktade den stora grannen i öst. Vi kan beklaga det, men knappast moralisera över det.

Konkret, hur ser NATO:s expansion och "pressen mot Ryssland" ut idag? Under perioden efter Rysslands annektering av Krim 2014 fram till idag har endast två nya länder anslutits till NATO – Montenegro och Nordmakedonien, vars arméer uppgår till 2000 respektive 7500 man. Är det dessa två giganter NATO-anslutning som satt sådan press på Putin?

Det är förresten betecknande att annekteringen av Krim 2014 inte omnämns alls i analyserna i *Internationalens* bevakning av kriget under de senaste veckorna. Oj, jag glömde: ledaren i nr 10/22 oroar sig faktiskt för att Ryssland ska förlora Krim: "Ett Ukraina under NATO:s kärnvapenparaply kunde återta Krim och rensa Donbass och Lugansk med risk för direkt rysk konfrontation med NATO". Så – kanske var erövringen av Krim bara ännu ett exempel på hur Ryssland motvilligt tvingades av NATO att agera?

För mig framstår talet om NATO:s ökade militära hot mot Ryssland som ogrundat och verklighetsfrämmande. De senaste veckornas krig illustrerar tydligt att USA och NATO när det verkligen gäller till varje pris vill undvika en direkt militär konfrontation med Ryssland. Därför avstår västmakterna från att stödja Ukrainas krav på en flygfri zon.

Det beror definitivt inte på att NATO är någon fredlig försvarsorganisation det handlar om ett verkligt hot mot många länder, framför allt utanför Europa. Men gentemot Ryssland har någon reell hotbild knappast existerat efter Sovjetunionens fall. Den internationella kapitalismen har för länge sedan krossat planekonomin, och marknadsekonomin har återerövat Ryssland, så vad skulle NATO i grund och botten ha för intresse av ett krig mot dem idag?

Men såväl för NATO som för Ryssland är det livsviktigt att bevara och förstärka den gamla kallkrigsbilden av en värld uppdelad i två fientliga läger, där den egna sidan bara påstår sig svara på motpartens politik, för att kunna motivera sina egna rustningar, anfallskrig och interventioner runt om i världen. För ”kriget mot terrorismen” är i längden knappast trovärdigt som ensamt motiv.

Idag har Putin tyvärr bekräftat att NATO:s skräckbild av Ryssland inte var falsk. Och det är för mig obegripligt hur SP och Internationalen då instinktivt väljer att bejaka den ryska hotbilden – samtidigt som man hittills inte kunnat presentera några konkreta bevis för att den skulle vara sann. Att det då och då förekommer olika militärövningar i Sveriges närhet är knappast någon nyhet och framför allt inget som på allvar hotar Ryssland.

I det europeiska närområdet är det i stället uppenbart den ryska militarismen som varit drivande, åtminstone sedan annekteringen av Krim. Det lågintensiva kriget i östra Ukraina, interventionshotet mot den folkliga resningen i Belarus, de 3 000 ”fredsbevarande” soldaterna från Ryssland som i januari i år krossade protesterna i Kazakstan – och så förstås terrorbombningarna i Syrien till stöd för landets blodiga diktator.

Om det hittills saknats konkreta exempel på NATO:s påstådda upptrappning mot Ryssland, så är Internationalens skribenter desto mer frikostiga när det gäller påståenden om hur farlig den ukrainska regimen är. Visserligen handlar de oftast om sådant som hände för flera år sedan när oligarken Porosjenko var president, innan han ersattes av Zelenskyj i ett demokratiskt val.

Men man tager vad man haver. I brist på NATO-konspirationer får de ukrainska högerextremisterna bli västmakternas ställföreträdande representanter i Internationalens bevakning. Något som händelsevis klickar fint med Putins tal om av-nazifiering av Ukraina som ett huvudsyfte med kriget. I stället för att ständigt upprepa Azov-bataljonens historiska övergrepp borde Internationalen kunna ta fasta på den osedvanligt utförliga rapportering som vi faktiskt får från kriget i vanliga media, och där allt pekar åt samma håll – att befolkningen i Ukraina, inklusive de som har ryska som modersmål, idag står eniga i försvaret av sitt land mot Rysslands angreppskrig.

Nu står troligen Sverige och Finland på tur att söka medlemskap i NATO. Vems förtjänst är det? Som jag tidigare skrivit i Internationalen så tror jag att även Putins paranoida hjärna insåg att ett angrepp mot Ukraina skulle driva opinionen i Norden rakt in i NATO:s armar. Och att han egentligen inte bryr sig, eftersom han hoppas att inför det ryska folket framstå som den store, obestridde ledaren som är den enda som kan rädda landet. Som en tsar eller en Lillefar Stalin för 2020-talet.

Jag vill uppmana alla som har möjlighet att ta del av de utmärkta artiklar som Fjärde Internationalens (FI) nättidning *International Viewpoint* publicerat sedan krigets början⁷ – analyser av och intervjuer med ukrainska marxister, veteranen Gilbert Achcars analys av kriget – samt FI:s ledningsbyrås uttalande om kriget, där man bland annat skriver:

”Men i en del länder som hade koloniserats av tsarismen eller blivit kuvade av Sovjetunionen, stödde befolkningarna en anslutning till NATO i hopp om att det skulle skydda deras

⁷ Många av dem finns i svensk översättning på marxistarkivet, vanligen i samlingar från internationell press, se https://marxistarkiv.se/diverse/aktuella_fragor.html#ukraina

oberoende. Vi står i stället att utplåna ojämlikheter, och för en nödvändig social, miljömässig och demokratisk utvecklingen som ett medel att försvara freden.

Kampen mot utvidgning av NATO österut går idag genom det kompromisslösa försvaret av de nationella och demokratiska rättigheterna för de folk som hotas av rysk imperialism.

Vi kräver upplösning av NATO, men detta är inte den fråga som ställs på dagordningen av den ryska imperialismens försök att annektera Ukraina, och som förnekar själva existensen av denna nation”.

Peter Widén: Min fiendes fiende är inte min vän!

Internationalen nr 13/2022 (31 mars)

Peter Widén som sitter i Socialistisk Politik styrelse svarar här på Jan Czajkowskis inlägg i *Internationalen* nr 12/2022

Jan Czajkowski börjar sitt angrepp på mitt inlägg från förra veckans *Internationalen* med att citera mig. Han skriver:

I Peter Widéns (PW) svar i *Internationalen* nr 11/2022 till debattinläggen från Anders Nordström och mig om Ukraina upprepar han en idé som blivit en återkommande refräng i *Internationalen*: ”Förvisso har Ryssland pressats av NATO:s expansion. Trots löfte om motsatsen har de före detta Warszawapaktsstaterna inlemmats i NATO”

Han utelämnar dock meningen som kommer direkt efter. Den lyder: ”Men det krig som nu påbörjats är Putins beslut och det vidriga sätt som det förs på är han ansvarig för.”

Det är nämligen så att påståendet att Socialistisk Politik på något sätt skulle urskulda Putins nu pågående anfallskrig är totalt falsk. JC:s hela resonemang antyder dock just detta. Sådan debatteknik är inte bra.

Det finns vänsterorganisationer i världen som verkligen stödjer Ryssland i dagens konflikt. I *Internationalen* publicerar vi en sammanställning av olika vänsterorganisationers åsikter om kriget. (*Internationalen* 12/2022). Liksom det finns riktningar med rakt motsatta ståndpunkter som stöder NATO:s vapensändningar. Hur ska man förklara detta? En viktig orsak är att människor har olika erfarenheter av de olika imperialistiska blocken (USA/Väst, Ryssland, Kina).

Utifrån logiken att ”fiendens fiende är min vän” har man sett varje motståndare till sin egen huvudfiende som en positiv kraft. I många länder i tredje världen kom man att se Sovjetunionen som en positiv motvikt mot USA-imperialismen. Efter Sovjets försvinnande har man av bara farten fortsatt att skönmåla Rysslands och Kinas roll i världspolitiken. Men även i USA finns det grupper som utifrån den vällovlige ambitionen att inte böja sig för den ”egna” imperialismen halkar snett och nu i dagens situation hamnat i en pro-rysk position. En dikeskörning.

Samma logik leder organisationerna som väljer att tona ner USA/Nato:s aggressiva roll att halka ner i motsatt dike.

En orsak menar jag är den internationella arbetarrörelsens katastrofala svaghet. Människor kan inte se det alternativ som måste till i kampen mot imperialism och krig. I stället sätter man sig i knät på borgerliga och imperialistiska krafter som man upplever som motvikter mot sin egen huvudfiende.

Det finns alltså märkligt nog en gemensam nämnare för den linje Jan Czajkowski hamnat på och den linje som de idag pro-ryska organisationerna hamnat på.

Överdriver jag JC:s skönmålning av NATO-USA? Läs igenom hans inlägg så ser ni att jag tyvärr inte gör det. Ett citat: ”Att det då och då förekommer olika militärövningar i Sveriges närhet är knappast någon nyhet och framför allt inget som på allvar hotar Ryssland.”

Senast förra veckan pågick en NATO-manöver i Nordnorge på gränsen mot Ryssland. Den var planerad långt innan den nuvarande krisen och involverade över trettio tusen soldater. JC raljerar över att en del av de nya NATO-länderna har små arméer. Men det intressanta är ju NATO:s totala övermakt. Bara USA:s krigsbudget är mer än 11 gånger större än Rysslands. Och USA:s hela krigsmakt är ju designad för krig utomlands.

Alla deras krigshandlingar sker utomlands. Undantagen är det egna inbördeskriget 1861 – 1865 och deras krig mot den egna ursprungsbefolkningen som avslutades för 130 år sedan med massakern vid Wounded Knee.

Bara ett citat till. JC skriver: ”I brist på NATO-konspirationer får de ukrainska högerextremisterna bli västmakternas ställföreträdande representanter i Internationalens bevakning. Något som händelsevis klickar fint med Putins tal om avnazifiering av Ukraina som ett huvudsyfte med kriget.”

JC försöker subtilt få till det att våra varningar angående de fascistiska miliserna i Ukraina är kopplade till Putins propaganda. Han bortser händelsevis från min klara skrivning i artikeln:

”Vi vill poängtera att Putin när han talar om ’denazifiering av Ukraina’ bara använder det som en ursäkt för sitt anfallskrig. Han är själv allierad med likadana fascistoida högergrupper och legosoldats-kommandon.”

För den som läser min text och Internationalens och SP:s ställningstaganden på ett ärligt sätt framgår det med all önskvärd tydlighet att här finns ett alternativ till de två dikeskörningarna vi ovan beskrivit. Vår ståndpunkt är att socialister, arbetarrörelsen och arbetarklassen måste stå fullständigt självständiga och motarbeta alla borgerliga och imperialistiska block. Vi sitter inte i knät på någon av imperialistmakterna och vi bekämpar de svenska makthavarnas rustningspolitik.

Vi försöker nu utifrån våra begränsade resurser att hjälpa till att sammanlänka internationalistiska socialister i Ryssland med meningsfränder i Ukraina, Sverige och andra länder. Ett mål är givetvis att ersätta Putinregimen med en regering som försvarar arbetarklassens, fredens och klimatkampens intressen.

Jan Czajkowski: Två frågor till SP om Ukraina

Internationalen nr 14/2022 (7 april)

I sitt sista inlägg i debatten om kriget mot Ukraina ställer Jan Czajkowski ett par direkta frågor till Socialistisk Politik. Socialistisk Politik ger slutreplik i nästa veckas tidning.

I inlägget i *Internationalen* 12/2022 koncentrerade jag mig på att argumentera mot bilden att Rysslands invasion av Ukraina skulle vara ett svar på hotet från NATO. Min poäng med artikeln var att kräva SP på konkreta exempel på hur NATO ökat pressen Ryssland under de senaste åren. Och som väntat är det enda Peter Widén (PW) har att komma med i nr 13/2022 den aktuella militärövningen i Nordnorge. Jag tror inte att PW på allvar kan anse att det är detta som pressat Putin att komma på idén att just nu gå in i Ukraina. Så på den punkten har jag ingen mer fråga. Jag tycker att PW har bekräftat att SP inte har något konkret svar att komma med om varför invasionen kommer just nu och inte exempelvis 2004 när flera av de större östeuropeiska staterna gick med i NATO.

PW förnekar att SP på något sätt skulle ha urskuldat Putins anfallskrig. Men jag vill än en gång påminna om det uttalande som SP:s ledning gjorde i Internationalen 9/2022, samma dag som kriget inleddes: ”Såväl Putinregimen som NATO och USA har ansvar i det som sker, båda sidor har hetsat till ett krig som återigen visar på nationalismens blodiga återvändsgränd.”

Vilken bild ger detta? Jag kan inte uppfatta det på annat sätt än att SP anser att NATO hetsat Putin till att angripa Ukraina genom att underblåsa ukrainsk nationalism. Och jag tror inte att jag är ensam om den tolkningen. Det är en dålig ursäkt som bara övertygar den som redan från början betraktar alla konflikter i världen som ett spel mellan imperialistiska stormakter och som upprepar att ”det är aldrig ens fel när två träter”. Det är lika illa som när borgarna under Vietnamkriget argumenterade för att det kämpande FNL bara var ett ombud för Sovjet och Kina.

Det är sorgligt att SP inte kan ta tydlig ställning för Ukrainas rätt att försvara sitt land. I uttalandet 26 mars ser man som sin uppgift ”att bidra till alla ärliga fredsinitiativ som vänder sig både mot Putins angreppskrig och en ödesdiger militär upptrappning. Vi står för ett omedelbart slut på krigshandlingarna. Att det ukrainska försvaret begär internationell militär hjälp är ofrånkomligt men inte en uppgift socialister kan bära.”

SP vill alltså inte bära bördan av att smutsa ner sig med att ta ställning för vapensändningar, utan överlåter det åt de svenska riksdagspartierna och NATO. Men om man är emot att Sverige skickar ett typiskt defensivt vapen som pansarskott till Ukraina – vilken typ av militär hjälp, och från vem, är då acceptabel för SP? Ska Ukraina nöja sig med den utrustning de redan har och de molotovcocktails de själva kan tillverka nere i skyddsrummen? Medan det imperialistiska Rysslands vapenförråd är närmast outtömliga.

SP ”står för ett omedelbart slut på krigshandlingarna”, utan att tydligt rikta kravet på eld upphör mot Ryssland. Och när man ”vänder sig både mot Putins angrepps krig och en ödesdiger militär upptrappning” och raljerar över ”Västillusioner om ukrainsk befrielse med NATO-support”, då ger man intryck av att med det allmänna talet om fred och mot militär upptrappning indirekt förespråka en ukrainsk kapitulation som det enklaste sättet att få slut på kriget.

Rubriken till PW:s inlägg i nr 11/2022 lyder ”Solidaritet med det ukrainska folket – inte med statsapparaten”. Det är en fantastisk distinktion! Finns det något land i världen där PW inte är för solidaritet med folket? Och finns det å andra sidan något land där han ställer sig solidarisk med statsapparaten – alltså landets ledning, byråkrati, polis och militär? Jag gissar att hans svar är nej på båda frågorna. Men PW:s slutsats blir uppenbarligen att man aldrig kan ta klar ställning för att försvara landet Ukraina som en helhet i konflikten. Och knappast vore han väl heller att vara beredd att försvara exempelvis de baltiska staterna i fall att Putin skulle komma på idén att gå vidare.

Jämför detta med vad Fjärde Internationalens ledare Gilbert Achcar skriver om Ukraina i *International Viewpoint*:

”Borde vi bara stödja ett folk som motsätter sig en massivt väpnad imperialistisk invasion om motståndet leds av kommunister och inte av en borgerlig regering? Detta är en väldigt gammal ultravänsteristisk inställning till den nationella frågan som Lenin med rätta bekämpade på sin tid. En rättvis kamp mot nationellt förtryck, för att inte tala om utländsk ockupation, måste stödjas oavsett naturen på dess ledarskap: om kampen är rättvis betyder det att den berörda befolkningen aktivt deltar i den och förtjänar stöd, oavsett ledarskapets natur.”

Sammanfattningsvis, mina två nyckelfrågor till SP:

Anser SP att principen om att stödja kampen mot nationellt förtryck oavsett ledarskap vid ett imperialistiskt angrepp är felaktig eller föråldrad, eller är Ukraina ett undantag?

Anser SP att Ukraina har rätt att fortsätta försvara sitt land med vapen i hand och att ta emot vapenhjälp från den som är villig att ge den?

Håkan Blomqvist: Slutreplik i Ukrainadebatten: "Vi kan stödja kampen mot Putins krig på andra sätt än genom vapen"

Internationalen nr 15/2022 (14 april)

Czajkowski, uppskattad och flitig skribent i *Internationalen*, ställer i förra numret av *Internationalen* två Frågor till Socialistisk Politik, SP, angående kriget i Ukraina. Liknande frågor har ställts i andra sammanhang och är omdebatterade inom Vänsterpartiet och bland vänstern i stort. Följande svar Från Socialistisk Politiks styrelse – genom Håkan Blomqvist – bör därmed inte bara ses som ett svar till Czajkowski, här förkortat JC, utan även som ett inlägg i denna bredare diskussion.

Anser SP att "principen om att stödja kampen mot nationellt förtryck oavsett ledarskap vid ett imperialistiskt angrepp är felaktig eller föråldrad eller är ett Ukraina ett undantag"? Samt, "anser SP att Ukraina har rätt att fortsätta försvara sitt land med vapen i hand och ta emot vapenhjälp från den som är villig att ge den.?"

Bortsett ifrån frågeställningens klichépräglade ordval är Sp:s svar på dem båda ett principiellt ja. Vilket även har framgått av samtliga uttalanden från SP:s styrelse liksom från de många möten SP arrangerat i frågan.

När det är sagt måste vi förflytta oss bortom klichéernas värld till nuets komplexa krigsförhållanden. Här räcker inga hundraåriga citat av Lenin om nationellt självbestämmande, åtminstone inte utan tillägget om behovet av "konkret analys av konkreta förhållanden."

NATO-ledningens uppfattning är att denna inte alls har satt press på Ryssland, åtminstone inte genom något som pressat Putinregimen "just nu", menar JC som påminner om att hotet borde ha upplevts större 2004 när flera östeuropeiska stater NATO-anslöt sig.

Denna sak är ingenting SP diskuterat, än mindre för att "urskulda" Putins krig. Men att NATO allt tätare inringat Ryssland är oomtvistat liksom att ett ukrainskt NATO-medlemskap skulle skärpa den utvecklingen. Från Putinregimens håll skulle därmed det ryskockuperade Krims och Donbass' säkerhetsläge dramatiskt försämrats. Något oacceptabelt för en regim vars självföreställning är att den orubbligt försvarar ryskheten. Efter att Maidanrevolten 2014 störtade Janukovitch' proryska regim har denna risk, utifrån Kremls horisont, ökat. Men varför det ryska anfallet skedde "just nu" och inte tidigare eller senare, vet vi lika lite som JC och fäster föga tilltro till Kremlpropagandan om att föregripa ett ukrainskt storanfall på Donbass.

JC menar att anklagelser mot NATO och USA att ha bidragit till kriget genom att "underblåsa ukrainsk nationalism" är en "dålig ursäkt" för Putins krig. Men SP har aldrig ursäktat något utan från första stund fördömt det ryska angreppskriget som en förbrytelse. Att offentligheten i Väst sett mellan fingrarna på ukrainsk högernationalism och även ren fascism är ingen kritik SP hittat på. Såväl amerikanska liberaler som israeliska nazistjägare, för att nämna några, har länge varnat för högerextremister och nyfascister bland både politiska grupper, som Svoboda och Högra Sektorn och väpnade enheter som Azovbataljonen. I vilken mån dessa desarmades genom integration i den ukrainska staten – eller i sin tur påverkade denna – kan vi inte bedöma. Att deras förekomst spelat Putinregimen i händerna är dock uppenbart. Reella eller påhittade "bevis" för ukrainska fascistgruppers aktiviteter flödar i den ryska krigspropa-

gandan. Kanske hade det skett utan tillstymmelse till reell grund. Tyvärr bidrog i så fall ukrainska regeringar efter Maidan till ett föreställt ”fascisthot” genom att upphöja Stepan Bandera till nationalhjälte, Bandera som lät massmörda judar och polacker och tidvis slogs på Nazitysklands sida mot Röda Armén under Andra världskriget.

Här i Väst verkar Putinpropagandan om ”avnazifiering” av Ukraina som bara obegripligt snömos. Men för den ryska allmänhet som genom skolundervisning och minnespolitik hört något om Ukrainska SS och insatsgrupper under Förintelsen – samt att dessa hyllas in i vår tid – kan Putinpropagandan vinna tilltro.

Kan detta sägas utan att ”urskulda Putins krig”? Naturligtvis. Den ukrainska högerextremismen har varit ett utmärkt alibi för sin ryska motsvarighet och regimen i Kreml, men just alibi, inget godtagbart försvar.

Inte heller konstaterandet av inblandningen från Västs imperialistiska stormakter. Kan någon idag överhuvudtaget tvivla på att USA, Storbritannien, Frankrike, Tyskland, ja EU osv liksom den globala krigsindustrin är inblandade i kriget i Ukraina? Det sker ju helt öppet, som en slags stolt uppvisad världssolidaritet. Att två geopolitiska block drabbar samman på Ukrainas slagfält är ingen åsikt utan ett konstaterande. Att det ena blocket skulle sakna egna intressen i kriget är orimligt. Som i alla dylika världskonfrontationer handlar det om mängder av intressen, från politiska och ekonomiska till ideologiska och sociala. Ukrainas läge, militära och ekonomiska betydelse ger konfrontationen en annan vikt än i exempelvis Jemen.

Men att det idag handlar om kraftmätning mellan imperialistiska stormaktsblock där Ukraina utgör själva krigsskådeplatsen är för oss i SP ingen som helst ”ursäkt” för den ryska aggressionen. Tvärtom, att med öppna ögon utlösa detta krig tillhör Putinregimens värsta förbrytarregister.

Att den ukrainska regeringen mobiliserat till försvar mot invasionen och begär alla typer av hjälp inklusive militär, är ofrånkomligt och en del av folkrätten. När SP i en resolution konstaterar det men också att det inte är ”en uppgift socialister kan bära” handlar det både om fakta och politiskt val. Varken lilla SP eller svenska vänstern liksom den europeiska i övrigt har förmåga att militärt bidra till eller påverka det militära försvaret av Ukraina.

Det är västblocket som nu, och sedan flera år tillbaka, levererar militärmateriel till Ukraina och andra stater som gränsar till Ryssland som en del av en strategi. De svenska vapensändningarna är framför allt ett sätt att visa den svenska statens lojalitet med den strategin. Måste vänstern göra detsamma för att vi erkänner Ukrainas rätt till självförsvar? Nej, vi kan självständigt stödja kampen mot Putins krig på annat sätt.

Inte heller under Vietnamkriget som ofta lyfts fram som jämförelse kunde internationella vänsterkrafter påverka de militära förloppen. ”Stöd Vietnams folk på dess egna villkor”, utgjorde den dåvarande svenska Vietnamrörelsens paroll gentemot socialdemokratins vägran att ta ställning mot USA-imperialismen. Men vad dessa ”villkor” bestod av var ingen annan fråga för solidaritetsrörelsen än att massmobilisera mot USA:s krig i Vietnam, samla pengar till befrielseströrelsen FNL och stödja amerikanska antikrigsprotester liksom desertörer från den amerikanska krigsmakten. Det var stormakten Sovjet plus Kina som understödde Nordvietnam och FNL militärt.

Utan att dra jämförelsen för långt – den gången stod USA-imperialismen med sina lydregimer på ena sidan och den byråkratiserade arbetarstaten med sina på den andra – men på liknande sätt kan vi idag bygga proteströrelser mot Putinregimens krig och försöka skapa en fredsrörelse med möjlighet att nå den ryska opinionen. Vi kan också motverka det folkhat som genom kriget förgiftar möjligheterna till gemensam rörelse mot kriget och att återbygga samhällena. Vi kan vägra bli en del av något av blockens propagandaapparater – även under

Vietnamkriget sökte åtminstone vår rörelse stå fri från den sovjetiska stalinismen. Vi kan upprätthålla idéer och aktiviteter för internationell solidaritet, fred, nedrustning och humanitet. Och vi kan motverka den eskalering som i slutänden handlar om kärnvapenkrig.

För att nämna några av de uppgifter som en självständig vänster ”kan bära”. Det handlar inte om rädsla för att ”smutsa ner sig” – i dagens politiska klimat är det väl just fredsförespråkare som sölas ner av smutskastning – utan om realism, och perspektiv.

Ett centralt sådant perspektiv för svensk del ser vi som att motverka militarisering och NATO-anslutning. I stället borde svensk utrikespolitik i detta sammanhang inriktas på nedtrappning och förhandlingar om omedelbart eldupphör för att rädda liv och möjligheter till fred på mer eller mindre dåliga kompromisser men med chans till återuppbyggnad – och en gnutta demokratiska möjligheter att i framtiden återknyta band mellan arbetande människor för att förbättra sina villkor.

Att i stället hoppas på att det nuvarande blodiga och förödande kriget ska pågå tills Ukrainas och dess västallierade triumferar över en krossad rysk krigsmakt plus en störtad regim i Moskva, är det mer realistiskt?

Jan Czajkowski: Om Socialistisk Politik westspaining

Publicerat i Facebook 17/4 2022 (även här: <https://blog.zaramis.se/2022/03/11/allt-stod-till-ukraina/>)

Håkan Blomqvists (HB) slutreplik till Ukrainadebatten i Internationalen nr 15/2022 [återges ovan] klargör tyvärr inte de frågor som diskuterats de senaste veckorna. Men naturligtvis kommer diskussionen om kriget i Ukraina att fortsätta så länge kriget pågår, i hela samhället och i alla media. Socialistisk Politik (SP) kommer inte att kunna ställa sig vid sidan om.

Tack vare sin litenhet och begränsade genomslag går SP nästan alltid under radarn i samhällsdebatten. Och tur är kanske det just nu. Men det är inget bra motiv för att smita undan sitt ansvar, åtminstone inte om man strävar efter att bli en kraft att räkna med i framtiden.

Jag är övertygad om att ju längre kriget mot Ukraina fortsätter, desto mer kommer det att visa sig att inställningen till det blir en vattendelare inom framför allt den europeiska vänstern. Och då tänker jag inte bara på de totalt bankrutta grupperingar av Putinkramare som tagit ställning för Ryssland i konflikten. Utan även på dem som i likhet med SP tagit ställning för att Ryssland ska lämna Ukraina, men som har sorgligt svårt att samtidigt klart och entydigt uttala sitt stöd för Ukraina – samtidigt man aldrig försummar att peka ut NATO som medansvarigt för kriget.

Så även om HB sätter punkt för den hittillsvarande diskussionen i Internationalen just för ögonblicket, så är sista ordet förstås inte sagt. Jag hoppas kunna fortsätta diskussionen i de kanaler där det finns möjlighet att göra sin röst hörd. Med förhoppning om att SP och den övriga ”centristiska” vänstern så småningom ska komma fram till en bättre ståndpunkt.

Nationellt oberoende

I mitt sista inlägg i Internationalen 14/2022 ställde jag två frågor. Den första var med en direkt hänvisning till Gilbert Achcars artikel i *International Viewpoint* 21 mars:⁸ ”Anser SP att principen om att stödja kampen mot nationellt förtryck oavsett ledarskap vid ett imperialistiskt angrepp är felaktigt eller föråldrad, eller är Ukraina ett undantag?”

⁸ Artikeln ”Sex vanliga frågor ...”, som ingår i samlingen: [Gilbert Achcar: Om kriget i Ukraina](#)

Jag föreslog alltså tre alternativ som jag bad om ett ställningstagande till. Ett underförstått fjärde alternativ, att ta ställning för ”principen om att stödja kampen mot nationellt förtryck oavsett ledarskap vid ett imperialistiskt angrepp”, trodde jag inte var aktuellt längre eftersom jag just innan citerat Peter Widén som slagit fast att man kan stödja det ukrainska folket, men aldrig landets statsapparat.

HB:s svar på frågan blir nu att inte att välja något av de tre eller fyra alternativen utan kort och gott – ”ett principiellt ja”.

Jag blir konfunderad. Ja till vad? Och HB fortsätter: ”Vilket även har framgått av samtliga uttalanden från SP:s styrelse”.

Jag gör en välvillig tolkning och antar att HB nu uttalar ett stöd för principen om att stödja kampen för nationellt oberoende oavsett ledarskap, även om han grumsar om ”klichéer” och förespråkar ”en konkret analys”. För mig framstår det i alla fall som att han har en delvis annan inställning än Peter Widén. Om det är på det viset är det enligt min mening ett steg i rätt riktning.

Putins krig

HB förnekar dock återigen att SP på något sätt har urskuldat Putins krig. ”Men...” – det finns tyvärr alltid ett ”men” när SP protesterar mot Rysslands krig – ”... att NATO allt tätare inringat Ryssland är oomtivistat”.

”Oomtivistat?” Ja, kanske inom SP:s ledning. Men poängen med min tidigare artikel var just att ifrågasätta SP:s bild av en kvävande inringning av Ryssland – att peka på att det inte finns några aktuella konkreta exempel på detta, och att drivkraften till NATO:s utvidgning i de gamla öststaterna kom från befolkningarna i de länderna och inte från NATO.

HB fortsätter: ”Från Putinregimens håll skulle därmed det ryskockuperade Krim och Donbass’ säkerhetsläge dramatiskt försämrats”. Och därmed bekräftar han indirekt att om ”inringningen” börjar kännas obekvämt för Kreml, så beror det just på att det är deras egna upprepade försök att spränga gränserna som skärpt motsättningarna med NATO. Så egentligen vore det minst lika relevant att hävda att Ryssland under de senaste tjugo åren försökt ringa in de europeiska NATO-länderna.

Om det var NATO:s ”inringning” och utvidgning som huvudsakligen motiverade Rysslands krig, då har Putin redan förlorat, eftersom allt talar för att både Finland och Sverige kommer att lämna in sina medlemsansökningar inom den närmaste tiden. Men det är uppenbart att Putin inte längre ens försöker motivera invasionen på detta sätt, eftersom det i den ryska propagandan i stället handlar om att ”av-nazifiera” Ukraina, vilket innebär att landet inte har något som helst existensberättigande utanför det ryska imperiet.

Westsplaining

Det SP och Internationalen ägnar sig åt brukar av östeuropeiska socialister kallas för ”westsplaining”. När det verkligen gäller, när de östeuropeiska länderna hävdar sitt oberoende och suveränitet, vilket även inkluderar att om de så önskar söka medlemskap i EU och NATO, då är de inte längre intressanta att lyssna till. Då blir länder som Ukraina bara brickor i det större spelet mellan stormakterna, där USA och NATO alltid är den grundläggande huvudfienden.

Detta handlar inte om att odla några illusioner om NATO, utan om att inse att ett öppet storkrig med Ryssland inte är någon framkomlig väg för västmakterna. NATO utgör framför allt ett hot mot de fattiga länderna utanför Europa. Och på längre sikt kanske också mot en inre fiende i de olika NATO-länderna.

För mig framstår talet om inringning av Ryssland mest som ett hjärnspöke inom delar av den internationella vänstern. När NATO byggdes upp kunde man fortfarande tänka sig scenarier där en konflikt med Warszawapakten skulle kunna utkämpas med konventionella stridskrafter. Men idag förefaller det orimligt att ett krig mellan Ryssland och NATO inte i sista hand skulle involvera kärnvapen. Och i så fall spelar det knappast någon större roll om en missil avlossad från ukrainskt territorium mot Moskva skulle ha möjlighet att nå fram en minut tidigare än om den skjutits iväg från en av de baltiska staterna. Men SP:s ledning gör säkert en annan analys?

Vapenleveranser

Min andra fråga till SP var: ”anser SP att Ukraina har rätt att fortsätta försvara sitt land med vapen i hand och ta emot vapenhjälp från den som är villig att ge den?” HB svarar även här med ”ett principiellt ja”. Det är bra!

Men får det några praktiska konsekvenser? HB skriver angående västblockets leveranser av militärmateriel till Ukraina: ”De svenska vapensändningarna är framför allt ett sätt att visa den svenska statens lojalitet med den strategin. Måste vänstern göra detsamma? Nej, vi kan självständigt stödja kampen mot Putins krig på annat sätt.”

Nu har väl så vitt jag vet ingen förslagit att SP eller andra vänsterorganisationer själva skulle försöka organisera vapensändningar till Ukraina. Utan det har i praktiken handlat om att ta ställning till den svenska regeringens sändningar av pansarskott och andra defensiva vapen till Ukraina. Jag tror att de flesta oavsett politisk ståndpunkt inser att de svenska vapensändningarna från regeringens sida i hög grad handlar om ett ytterligare närmande till NATO. Men är det ett skäl att gå emot att Sverige skickar vapen till Ukraina?

Det är slående hur SP och Internationalen på olika sätt har försökt gå runt denna heta potatis. Internationalen brukar annars inte avstå från att kritisera Vänsterpartiet när man tycker att det är befogat. Men i det här fallet har man mest uttryckt en vag olust inför leveransen av pansarskott. Man hänvisar till att många inom freds- och kvinnorörelsen fortfarande är emot vapensändningar. Man intervjuar två företrädare för norska vänsterpartier som går emot det. Däremot har man exempelvis inte tagit upp att den danske trotskisten Søren Søndergaard som sitter i Folketinget är för att man skickar vapen till Ukraina.

Fjärde Internationalen

När *Internationalen* i nr 12/2022 [se föreg. not] rapporterar om hur vänstern i flera länder ställt sig till kriget⁹, så är det märkligt hur man beskriver Fjärde Internationalens inställning: ”Uttalandet från den dagligt ledande Internationella Byrån antogs emellertid inte utan debatt. Solidariteten med Ukraina och motståndet mot Putins imperialistiska krig var oomtvistat liksom kravet på stöd åt alla flyktingar. Men liksom i övrig vänster var frågan om typen av stöd omtvistad. Med knapp majoritet beslutades att deklarerat stöd även för det väpnade ukrainska motståndet. ’Solidaritet och stöd för det ukrainska folkets väpnade och obeväpnade motstånd. Vapenleveranser på det ukrainska folkets begäran för att bekämpa den ryska invasionen av dess territorium. Det här är grundläggande solidaritet med offren för aggression.’”

Jag kan inte påminna mig om att *Internationalen* någonsin tidigare, i något sammanhang, framhåvt att ett beslut från Fjärde Internationalens ledning¹⁰ fattats ”med knapp majoritet”. Ett ganska indiskret sätt att antyda att man själv inte är överens med FI:s ledning. Men HB tar nu i alla fall klar ställning för Ukrainas rätt att ta emot vapen från vem det vara må, även om han

⁹ Se ”Den Internationella vänstern om Rysslands krig mot Ukraina” i [Svensk vänsterpress om Ukraina-kriget 24 mars 2022](#)

¹⁰ [Nej till Putins invasion av Ukraina! Stöd det ukrainska motståndet!](#)

har svårt att själv ta ställning för vapensändningar från Sverige. Fast man kan ju undra vilka länder som HB i så fall kan acceptera som vapenleverantörer. Knappast NATO-länderna i alla fall antar jag?

SP:s styrelse

Trots att jag anar en viss nyansskillnad i HB:s ställningstagande jämfört med vad som tidigare uttryckts så förnekar han själv att SP:s styrelse skulle ha haft en annan linje. Han hävdar att de svar han givit på mina frågor redan ”framgått av samtliga uttalanden från SP:s styrelse”. Alltså i det som uttrycktes i uttalandena i Internationalen från 24 februari och 26 mars. I det senare kan vi läsa:

”I detta kriminella krig finns ingen god fred – eller lysande seger. Storryska illusioner om ett återuppståndet Kievrike eller Västillusioner om ukrainsk befrielse med NATO-support, riskerar att förvandla hela Ukraina till ett slakthus i den internationella vapenindustrins profitabla utnötningskrig. Hur kriget förvandlas till en världskonflikt mellan USA och västmakterna på ena sidan och Ryssland med allierade – som Kina – på den andra där Ukraina reduceras till ett slagfält mellan blocken, avtecknar sig allt tydligare.”

I detta ”kriminella krig” finns alltså ingen ”god fred”? Att Ryssland för ett kriminellt krig är vi överens om. Men Ukraina för inte ett ”kriminellt krig”. De för ett frihetskrig, på liknande sätt som vietnameserna gjorde det mot USA:s kriminella krig. I SP:s uttalande försvinner än en gång skillnaden mellan angripare och angripen, mellan imperialismakten och dess offer.

Världskonflikt?

Och här varslar dessutom SP för att kriget ”allt tydligare” håller på att utvecklas till en ”världskonflikt”. Men var finns tecknen på att USA och NATO är på väg att skicka in egna trupper i Ukraina? Eller starta ett krig om luftrummet över landet? Här antyder SP:s styrelse att kriget är på väg att utvecklas till ett direkt krig mellan två imperialistiska block, och därmed blir Ukrainas öde tydligen av helt sekundär betydelse för hur man tar ställning.

Och fortfarande har vi inte sett något steg från SP mot att backa från vad man skrev i sitt första uttalande, trots att ingen riktigt verkat vilja kännas vid det i den diskussion som följt: ”Såväl Putin regimen som NATO och USA har ansvar i det som sker, båda sidor har hetsat till ett krig som återigen visar på nationalismens blodiga återvändsgränd.”

Att [Internationalen i nr 3/2022](#), så sent som några veckor före krigets början, uttalade ett försiktigt stöd åt Putins ”säkerhetskrav” gör vi kanske bäst i att glömma.

Det är också anmärkningsvärt att notera att om SP inte kan stödja några vapensändningar till Ukraina, så kan man åtminstone ta ställning för ”solidaritet med den ryska civilbefolkning, drabbad av sanktioner som inte gör skillnad på regimens krigsförbrytare och undertryckta människor.” Kanske är det något som SP kommer att demonstrera kring första maj? Själv föredrar jag Gilbert Achcars inställning: ”Vår opposition mot den ryska aggressionen kombinerad med vår misstro mot de imperialistiska regeringarna i väst innebär att vi varken bör stödja de senares sanktioner eller kräva att de upphör.”

Den ukrainska vänstern

Internationalen varit mycket sparsam med att rapportera om ställningstaganden från den ukrainska vänstern. Det är som vanligt bara sociologen Volodymir Isjtjenko som tillåts lägga ut texten i långa intervjuer. Men artiklar av och intervjuer med ukrainska socialister som exempelvis Fjärde Internationalens tidskrift International Viewpoint presenterat lyser med sin frånvaro. Kanske därför att de ukrainska socialisterna bland annat uttryckt besvikelse över hur stora delar av den europeiska vänstern gått emot vapensändningar, vilket gjort det lättare för

de högnationalistiska krafterna i landet att utpeka alla inom vänstern som Putins agenter. Det passar kanske inte riktigt in i den bild som SP:s ledning vill måla upp.

Fortfarande står den fullständiga annekteringen av Ukraina på Putins dagordning. Att de ryska trupperna har tagit ett tillfälligt steg tillbaka mot de östra provinserna har knappast förändrat det långsiktiga målet. Vad kan vi göra från svensk horisont? HB vill bland annat bygga ”proteströrelser mot Putinregimens krig”, och så långt är vi överens.

Men när han skriver att ”I stället borde svensk utrikespolitik i detta sammanhang inriktas på nedtrappning och förhandlingar om omedelbart eldupphör för att rädda liv och möjligheter till fred på mer eller mindre dåliga kompromisser men med chans till återuppbyggnad” – då handlar det tydligen om att få den svenska regeringen att börja sätta press på Ukraina att acceptera eftergifter, för någon rysk ”återuppbyggnad” är väl knappast aktuell.

HB avslutar sitt inlägg: ”Att i stället hoppas på att det nuvarande blodiga och förödande kriget ska pågå tills Ukrainas och dess västallierade triumferar över en krossad rysk krigsmakt plus en störtad regim i Moskva, är det mer realistiskt?”

För en ukrainsk seger

Mitt svar är ett definitivt ja! Att Putin borde falla förr eller senare är de flesta överens om. Om ett folkligt uppror i Ryssland just nu verkar avlägset, så kan man räkna med att allt fler i det styrande skiktet inser att Putin måste bort för att fåväldet ska kunna räddas. Att krossa hela den ryska krigsmakten är givetvis omöjligt för Ukraina, men att den nuvarande invasionen är på god väg att lida nederlag är knappast någon överdrift. Men för ”westsplainers” inom SP blir det naturligt att rycka på axlarna åt de ukrainska framgångarna i kriget, antagligen eftersom det stör kraven på omedelbart eldupphör till varje pris.

Här gäller det att vara glasklar. Ett framtida fredsavtal mellan Ukraina och Ryssland kan givetvis komma att innebära ukrainska eftergifter, men det kan aldrig vara socialisters uppgift att kräva detta. Vi måste vara ensidiga – Ryssland har inga rättigheter annat än att upphöra med alla krigshandlingar och dra tillbaka sina trupper från allt ukrainskt territorium. På samma sätt som det aldrig var vår sak att sätta press på FNL och Nordvietnam att visa lite mer förhandlingsvilja. Kraven på ett eldupphör kan bara riktas mot angriparen!

Trots att SP:s styrelse hävdar motsatsen finns en ”god fred” och en ”lysande seger” inom räckhåll. Det behöver inte krävas mer än att den ryska statsledningen accepterar att kriget inte kan leda till seger, att de gör sig av med sin kriminella president och drar tillbaka sina trupper från Ukraina. Då kommer det också att finnas grundförutsättningar att bygga upp ett nytt Ukraina i fred och frihet från utländsk aggression.

Bilaga: Socialistisk Politik och Ukraina – än en gång

Refuserat inlägg av Anders Nordström

När Internationalen veckan efter Rysslands invasion vägrade ta ställning för Ukrainas försvar var Anders Nordström en av dem som reagerade med ett kritiskt inlägg till tidningen (se ovan). I januari 2023 gjorde han ett nytt försök men refuserades åter. Det publicerades då av Facebook-gruppen *Ukraina-solidaritet* varifrån vi hämtat det.

Vem blir inte rörd av nyhetsreportagen från Ukraina som visar gråtande gummor, flaggviftande barn och män och kvinnor som omfamnar ukrainska soldater som befriat deras by eller stad från ryska ockupanter.

Det är scener som aldrig skulle ha ägt rum om SP:s Ukrainapolitik hade fått styra. Den bärs upp av strävan efter ”en bred fredsrörelse” vars viktigaste krav ska vara ”omedelbar vapenvila”. Det finns två problem med det.

Det första problemet är att Ukraina inte vill det. Till priset av väldiga uppoffringar har dess armé lyckat vända kriget och driva bort ockupanterna från stora områden. Ska de då plötsligt göra halt på inrådan av självutnämnda fredsaktivister i Stockholm, Paris och Rom?

Enligt samstämmiga bedömare har regeringen i Kiev också ett starkt folkligt stöd för sin linje. Efter terrordåden i Butja, Izium och Kherson hörs inga folkliga krav på förhandlingar. Missil-terrorn har snarast stärkt befolkningens vilja till väpnat motstånd, precis som USA:s terrorbombningar över Nordvietnam en gång gjorde. Att i Ukraina förorda SP:s ”sluta slåss-linje” likställs med att vara rysk femtekolonnare.

Det andra problemet med SP:s ”omedelbara eldupphör” är att det är precis vad Putin vill. Han talar numera regelmässigt om ”förhandlingar” eftersom den ryska armén har kört fast. Den behöver tid att utbilda de hundratusentals unga män som tvångsmobiliserats, för att låta sargade frontförband hämta andan och för att omgruppera och skapa nya försörjningsleder. För att sedan kunna fortsätta aggressionen.

Skulle Ukrainas folk och regering under trycket av umbäranden och terror en dag vilja ha ett eldupphör ska de förstås ges allt stöd för det. Men då är det deras eget beslut, inte något som SP:s ”breda fredsörelse” prackat på dem.

Kravet på vapenvila är inte det enda SP-förslag som skulle lägga snubbelben för det ukrainska motståndet. De ryska pansarvagnarna hade knappt korsat gränsen förrän SP förklarade att vapenstöd till Ukraina var fel. Inte heller ekonomiska sanktioner, vilka bland annat förbjuder export av digital teknik nödvändig för att framställa nya missiler, har fått stöd. Att SP-ledningens avsky för Putins regim är äkta betvivlar ingen. Men varför då gång på gång framhärda med politiska förslag som står högt på Putins önskelista?

En intressant parallell. Protesterna mot Vietnamkriget följde två linjer. Där fanns Svenska Kommittén för Vietnam, uppbackad av (S)-ledningen och övrigt etablissemang, som talade om ”fred i Vietnam”.

Sen fanns vi andra. ”Är det verkligen fred vi vill ha, till varje tänkbart pris”, sjöng Mikael Wiehe. Nej, svarade vi och betonade vikten av att skilja på angripare och angripen. Vår fred måste innebära att angriparen besegras. Istället för ”Fred i Vietnam” sa vi ”USA ut ur Indokina” och ”Segertill FNL”.

Många av dagens ledande SP:are var med redan på den tiden och stödde helhjärtat vietnamesernas nationella befrielsekrig. Det skulle aldrig ha fallit dem in att kräva ett vapenstillestånd som FNL och Nordvietnam inte ville ha. Men ”när fan blir gammal blir han...” Ja, vadå? Radikalpacifist kanske?

Tyvärr misskrediterar SP:s, och några andra vänstergruppers, Ukrainapolitik hela vänsterns trovärdighet och spelar borgarna i händerna. Människor ser liberaler som står bakom Ukrainas frihetskamp, medan vänstern verkar svaja. Dagens SP-are är också vänsterpartister, men den som vill vänstern väl bör innerligt hoppas att SP inte lyckas influera Vänsterpartiets Ukrainapolitik.

Ukraina utsätts för ett brutalt anfallskrig av en fascistisk regim. Inte en enda gång under det knappa år detta pågått har SP ställt sig bakom den i såväl det svenska som ukrainska folkdjupet så starkt förankrade förhoppningen att angriparen ska besegras och Ukraina vinna kriget. Varför?

Anders Nordström

Lästips

Allmänt:

David Ost: [Ingen vänsteruppfattning kan rättfärdiga Putins attack på Ukraina](#)

Fjärde Internationalen-texter:

[Nej till Putins invasion av Ukraina! Stöd det ukrainska motståndet!](#) (uttalande från 1 mars)

[Gilbert Achcar: Om kriget i Ukraina](#)

[Mark Johnson och Pierre Rousset: Teser om fredsrörelsen och solidariteten med Ukraina](#)

[Catherine Samary: Kommentarer till det "Feministiska manifestet mot kriget"](#)

Ukrainska socialister:

[Stoppa Putins aggression omedelbart!](#) (25/2)

Taras Bilous: [Ett brev från Kiev till vänstern i väst](#) (26/2) och ["Vänstern i väst måste tänka om"](#) (13/3)

Artikeln "Det går inte att vara pacifist när en stridsvagn kör över en" i samlingen [Vänsterpress om Ukraina-kriget 17 mars 2022](#) (16/3)

Volodymyr Isjtjenko: ["Rysslands krig mot Ukraina har redan förändrat världen"](#) (19/3)

Vitalij Dudin: ["En framtida demilitarisering är beroende av att den ryska krigsapparaten stoppas nu"](#) (6/4)

[Uttalande av Ryska socialistiska rörelsen och ukrainska Sotsialny Ruch: mot den ryska imperialismen](#) (7/4)

Det finns fler ukrainska röster i artikelsamlingarna.

Ryska socialister:

Ilja Budraitskis: [Vi befinner oss i ett sämre läge än under kalla kriget](#) (intervju, februari 2022) och "Hur tolkar ryssar invasionen av Ukraina?" i [Ukraina 2 mars 2022](#)

Alexej Sachnin: [På Moskväs gator är ryssar chockade av Putins krig](#) (26/2) och [Ryssland vinner inte kriget – men dess ledare dubblar insatsen](#) (22/3)

Uttalande från *Ryska Vänsterfronten*: "Stoppa kriget!" i [Ukraina 28 februari 2022](#)

[Rysslands feminister är på gatorna och protesterar mot Putins krig](#) (2/3)

Även fler ryska röster finns i artikelsamlingarna.